

Jongeren gaan voor natuurlijke hangplekken

Jongeren en hangplekken hebben een negatief imago. Onterecht, vindt Stichting wAarde. Zij ontwikkelde het project Naturally Cool: hangplekken met een hoog groengehalte. Uit een recent uitgevoerd voorbeeld-project blijkt dat jongeren erg gemotiveerd zijn wanneer ze betrokken worden bij hun omgeving. Jongeren en natuur gaan prima samen.

Tekst Henk-Jan van der Veen / Beeld Stichting wAarde en Henk-Jan van der Veen

Projectleider 'Naturally Cool' Annick de Wit met Thomas van Slobbe van Stichting wAarde.

Een gemeente wil iets doen voor jongeren. Er wordt een verlaten hoekje in het park aangegeven waar niemand last heeft van samenscholing en de gemeente plaatst er een bankje en een afdakje. De kosten zijn minimaal en de jongeren hebben hun eigen plek. Iedereen tevreden, of niet? Thomas van Slobbe, directeur van Stichting wAarde, vindt van niet. „Het is de zoveelste saaie hangplek die geen recht doet aan de wensen van jongeren.”

Van Slobbe richtte zich de afgelopen jaren op de problematiek van gemeenten en hangjongeren. Zijn conclusie: er wordt nauwelijks geluisterd naar jongeren en het ergste is, ze worden weggemoffeld in een hoekje en niemand wil er iets mee te maken hebben.

Verdomhoekje

Hangplekken hebben een slecht imago, net als de jongeren die zich er ophouden. Ze staan synoniem voor lawaai, overlast, drugs en vernielingen. Gemeenten en bestuurders vinden hangplekken een lastig onderwerp en de meeste buurtbewoners zijn ze liever kwijt dan rijk.

En zo belanden de meeste hangplekken in de overhoeken van woonwijken en parken en zitten jongeren letterlijk in het 'verdomhoekje'. Of, zoals Frans (16) het verwoordt: „Er zijn geen faciliteiten voor jongeren. Je moet jezelf maar vermaken. En als je ergens gaat basketballen, heb je binnen een kwartier mensen op je dak die daar wonen of in een halfuur komt de politie dat je daar niet mag zijn.”

Het moet anders vindt Van Slobbe. „Jongeren willen een plek die uitnodigt, waar ze kunnen samenkomen en waar ze hun energie kwijt kunnen. De ideale combinatie is een plaats waar ze kunnen sporten en tegelijk kunnen 'chillen' en relaxen. Het gaat daarbij niet alleen om de

hangplek zelf, maar ook om wat daaromheen gebeurt.”

Passende oplossing

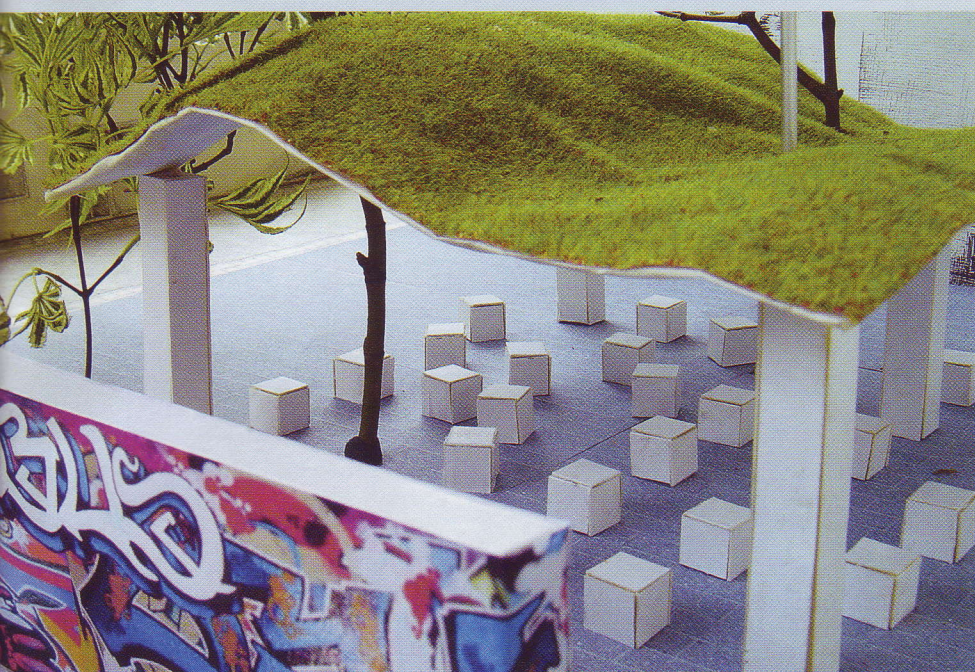
Gemeenten zijn nog altijd op zoek naar een passende oplossing voor het maatschappelijke probleem hangplekken. Dat inspireerde Stichting wAarde tot een nieuwe invulling van het begrip hangplek. Van Slobbe: „Wij willen natuur en milieu op een positieve manier onder de aandacht brengen en spelen daarom graag op creatieve wijze in op maatschappelijke, actuele thema's.”

Samen met projectleider Annick de Wit bedacht Van Slobbe het project 'Naturally Cool': hangplekken in combinatie met natuur. De invalshoek lijkt nogal hoog gegrepen. De Wit: „Het is een hardnekkig misverstand dat jongeren niet geïnteresseerd zijn in de natuur en in hun omgeving. De praktijk bewijst het tegendeel. Jongeren blijken juist erg betrokken bij de natuur en hebben er ook een duidelijke mening over.”

De Wit verrichtte enkele jaren geleden, in opdracht van het ministerie van LNV, onderzoek naar jongeren en natuur. De uitkomsten uit dit onderzoek sluiten naadloos aan bij het project Naturally Cool. „Jongeren hebben grote behoefte aan natuur. Ze vinden er rust om na te denken en te ontspannen. Een natuurlijke hangplek past heel goed in hun belevingswereld”, aldus De Wit.

Grote betrokkenheid

Stichting wAarde heeft van begin af aan de jongeren actief betrokken bij het project. Leerlingen van 5 vwo aan de Nijmeegse scholengemeenschap Groenewoud werkten tien weken lang aan hun ideale hangplek. Ze werden vooral uitgedaagd om na te denken over stad en natuur, hun leefomgeving en leefwensen.

In alle uitgewerkte ideeën is natuur te vinden. Jongeren blijken behoefte te hebben aan groen.

Inrichtingscriteria voor hangplekken

■ **Een hangplek is een plek van, voor en door jongeren.** Betrek jongeren voortijdig en laat ze hun eigen hangplek creatief vormgeven en creëren. Dit versterkt de betrokkenheid.

■ **Een hangplek moet uitdagend en attractief zijn.** Jongeren hebben naast een plek om te relaxen, activiteiten nodig om hun energie kwijt te kunnen. Combineer (natuurlijke) zitplekken met sport en spelelementen als basketbal of een trapveld.

■ **Jongeren willen zien en gezien worden.** Een hangplek mag niet te ver van de bewoonde wereld af liggen. Stop jongeren niet weg. Een hangplek moet balans vertonen tussen open en besloten, hoge en lage plekken, maar ook tussen sociale controle en privacy.

■ **Op een hangplek kunnen jongeren relaxen en 'chillen'.** Jongeren zoeken een plek waar ze zichzelf kunnen en mogen zijn, waar ze geen verplichtingen hebben en waar ze kunnen ontspannen. Jongeren associëren natuur met rust, ontspanning, schoonheid en gezondheid.

■ **Een hangplek biedt beschutting tegen weer en wind.** Jongeren zijn graag buiten. Het geeft een gevoel van vrijheid. Een afdakje of overkapping is essentieel, maar ook bomen en struiken bieden beschutting tegen zon of wind.

■ **De inrichting van een hangplek is sfeervol, kleurrijk, groen en veilig.** Jongeren willen een eigen, fijne plek waarmee ze zich kunnen identificeren. Jongeren zien graag veel kleurgebruik en groen. Stenen of beton kunnen een plek onaangenaam maken. Zorg ook voor veiligheid. Jongeren zoeken de grenzen van hun omgeving op. En een hangplek moet vandalisme- en brandbestendig zijn.

„Wat opviel was de grote betrokkenheid bij dit vraagstuk”, blikt Van Slobbe terug. De jongeren maakten dankbaar van de gelegenheid gebruik om hun wensen kenbaar te maken, zoals Marloes en Maud, twee zeventienjarige scholieren die meewerkten aan het project. „Wij houden niet van saaie hangplekken met veel steen. Wel van bomen en een plek waar je kunt relaxen en bewegen en waar we zelf iets kunnen creëren.”

De Wit vult aan: „Belangrijk is een combinatie van sport, natuur en een zekere kunstzinnigheid, zoals een schilder- of graffiti muur. Organische vormen kwamen opvallend vaak voor, een meer natural design, zoals een kronkelende heg met aan een kant een graffiti muur.” De ideeën van jongeren staan soms in schril contrast met de huidige inrichting van het openbaar groen. „In veel parken en plantsoenen zie je gescheiden functies: hier een basketbalveld, daar een voetbalweide.”

Ook het sociale isolement werd tijdens het project onder de aandacht gebracht. Een veelgehoord geluid was dat jongeren zich vaak miskend en onbegrepen voelen. Van Slobbe: „Ze hebben het gevoel dat niemand op hun mening zit te wachten. Er wordt ook weinig naar ze geluisterd en dat versterkt de beeldvorming. Gemeenten en jongerenwerkers denken vaak wel te weten wat de jongeren willen, maar vergeten nog wel eens om echt met ze in gesprek te gaan. Gevolg: ze zijn snel uitgekeken op de hangplek omdat hij niet aansluit bij hun wensen en beleefswereld.”

Waardering

Naar aanleiding van de schetsen, maquettes en ideeën zijn een expositie en een debat georganiseerd tussen de betrokken jongeren en de Nijmeegse gemeenteraad. „Gelukkig reageerde de gemeente enthousiast op het plan en toonde zij waardering voor de inzet en ideeën van de jongeren”, zegt De Wit. „Je zag het gelijk aan de houding en reactie. In eerste instantie was er scepsis, het vooroordeel over de ambtenarij. Toen de gemeente belangstellend bleek en aangaf dat de jongeren hun eigen plek mochten maken, gingen ze recht op zitten en kwamen ze met ideeën.”

Bestel een rapportage van het pilotproject via:
www.tuinenlandschap.nl

Een belangrijke conclusie voor De Wit werd hierbij nog eens onderstreept: jongeren zijn wel degelijk betrokken bij natuur en hun leefomgeving. „De Nijmeegse jongeren zijn serieus genomen. Ze hebben zelf het gevoel dat ze overlast veroorzaken en willen dat graag veranderen. Tegelijk vonden ze een welwillende gemeenteraad die wilde luisteren. Een van de wethouders realiseerde zich dat hij weinig met jongeren sprak, terwijl hij al jaren jeugdbeleid in zijn portefeuille had.”

Nieuwe aanpak

Hoewel het project zich nog in het beginstadium bevindt, hebben de eerste belangstellende gemeenten zich al aangemeld. Van Slobbe: Naturally Cool past prima in bestuurlijke-vernieuwingprogramma's. Het biedt gemeenten de mogelijkheid om met nieuwe vormen van participatie en betrokkenheid met jongeren en volwassenen aan de slag te gaan. Naturally Cool is baanbrekend. Het project biedt concrete ideeën en aanknopingspunten voor een nieuwe aanpak. We mikken op een nieuwe sociale cohesie, waar jongeren vanzelfsprekend weer deel van uitmaken.”

Natuur als bindmiddel tussen jongeren en samenleving. Het is het ideaalbeeld van Van Slobbe. Het benadrukt volgens hem tegelijk de kracht van de natuur. „Jongeren hoeven geen draagvlak te hebben voor natuur. Natuur biedt juist draagvlak voor jongeren. En dat is iets wat zij zich heel goed realiseren. De belangstelling voor natuur is echter latent. Je moet ze erop aanspreken.” ■

Meer informatie

Stichting wAarde heeft bij het project Naturally Cool een speciaal pakket samengesteld, bedoeld voor gemeenten en scholen die met het project aan het werk willen gaan.
T (024) 684 48 36

Jongeren maken maquettes van hun ideale hangplek.

